

30-03-2023 11:54 CEST

Leder: Offentlige anskaffelser må gi klimagevinster

Regjeringen har høye ambisjoner i klimapolitikken. Innen 2030 skal Norge ha mer enn halvert sine utslipp. Da må imidlertid tempoet i omstillingen av Norge til et lavutslippssamfunn skruses flere hakk opp. De siste 32 år har skiftende regjeringer kun maktet å kutte klimagassutslippene med i [underkant av 5%](#). Regjeringen har derfor en formidabel oppgave foran seg.

For å nå klimamålet om å kutte 55% av Norges utslipp innen 2030 så må alle verktøyene tas i bruk. Ett av dem er offentlig sektors innkjøpsmakt. Staten, fylkeskommunen og kommuner kjøper hvert år varer og tjenester for over 650 milliarder kroner (2021). I Hurdalsplattformen har regjeringspartnerne programfestet at de skal «vekte klima- og miljøhensyn med minimum 30 pst i

offentlige anskaffelser og høyere der det er relevant». Nå har regjeringen tatt tak i dette punktet og sendt tre alternative forslag som kan erstatte tekst i eksisterende forskrifter på høring, og et stort antall aktører, inklusiv oss, har gitt innspill.

Vi er enige med regjeringen i at offentlige anskaffelser må være en motor for grønn omstilling, ikke minst i vår sektor. [Statsregnskapet for 2021](#) viser at utgiftspostene bygg, anlegg og eiendom er nær 100 milliarder kroner. EBA anslår at offentlige byggherrer står for 40% av nybygg og rehabiliteringsmarkedet og 90% av anleggsmarkedet. Det er derfor ingen tvil om at en klimaretting av offentlig innkjøp i vår sektor vil ha stor innvirkning på klimagassutslippene.

Det å innrette innkjøpsmakten slik at klimakutt blir en vesentlig tilleggsgevinst ved innkjøpene, burde være opplagt. Dessverre er ikke dette tilfellet i dag, slik [Riksrevisjonen har påpekt](#). Riksrevisjonen er nådeløs i sin konklusjon når de skriver: *Riksrevisjonen vurderer det som kritikkverdig at myndighetene gjennom sin samlede virkemiddelbruk ikke har sikret at offentlige oppdragsgiveres anskaffelsespraksis i stor nok grad bidrar til å minimere miljøbelastningen og fremme klimavennlige løsninger.* [Riksrevisjonen kritiserer også offentlige innkjøpere](#) i ikke å benytte markedsmakten ved å la være å sette høye miljø- og klimakrav i innkjøp, og peker på at «mange oppdragsgivere ikke vet hvilke krav og kriterier det er relevant å stille for å gjennomføre grønne offentlige anskaffelser».

Vi mener en revidert forskrift først og fremst bør gjøre det enklere for offentlige oppdragsgivere å stille *relevante og høye* klima- og miljøkrav. Et eksempel på det er mer bruk av minimumskrav, og krav til ytelsen av produktet eller tjenesten som det offentlige kjøper inn. En overordnet føring fra regjeringen om at offentlige innkjøpere må stille minimumskrav på innkjøp av visse typer tjenester eller produkter, vil både redusere usikkerhet i kravstilling og bøte på manglende innkjøpskompetanse.

Grønn Byggallianse og medlemmene har ivret for å innføre klimakrav og stille særskilte energikrav til rehabiliteringsprosjekter (hovedombygning) i TEK. I fraværet av klimakrav i TEK, kan kommuner likefullt benytte innkjøpsmakten gjennom å bestille barnehager, velferdshus, skoler, kommunehus og liknende med minimumskrav om plussstandard, eller BREEAM-NOR-sertifisering på et visst nivå, eller stille krav om maksimumsgrenser for klimagassutslipp fra materialbruk. Slike krav vil bidra til å styrke konkurransefortrinnet til de

leverandører som kan levere varer og tjenester med ingen eller svært lave klimagassutslipp. Det bør imidlertid ikke være slik at spørsmålet «hvordan skal jeg kjøpe et bygg med lave klimagassutslipp» overlates til hver enkelt offentlig oppdragsgiver alene, og derfor bør regjeringen ta et grep for å skape en enhetlig praksis i offentlig sektor. Slik vil markedet få forutsigbarhet og en samlet praksis vil gi størst miljø- og klimaeffekt, og er i tråd med Riksrevisjonens anbefalinger.

Det er kun syv år til 2030 og vi har dårlig tid til å nå klimamålene. Heldigvis skjer det en lovende utvikling nå. En samlet BAE-næring sier de er klare for økte klimakrav, og mange av våre medlemmer kan vise til prosjekter som viser at det er mulig å bygge nytt eller rehabilitere med betydelige klimakutt. Regjeringen har parallelt med forslag om forskriftsendring, satt ned et «[anskaffelsesutvalg](#)» som «har fått i oppgave å utarbeide forslag som skal styrke klima- og miljøhensyn, motvirke sosialdumping og arbeidslivskriminalitet og forenkle regelverket i offentlige anskaffelser». Grønn Byggallianse er invitert inn i referansegruppen til utvalget og vi oppfordrer alle medlemmer til å sende oss innspill. Vår felles visjon er at bærekraft skal bli en selvfølge i vår sektor. Et riktig og viktig skritt på veien er å gjøre anskaffelsene mer miljø- og klimarettet. Dermed kan staten bedre utnytte innkjøpsmakten som 650 milliarder kroner hvert år vil gi til en grønn omstilling på vei mot lavutslippssamfunnet.

Grønn Byggallianse jobber for at bærekraft skal bli det selvfølgeligste valget i bygg-, anlegg- og eiendomssektoren.

Vi er en uavhengig og non-profit medlemsforening for offentlige og private virksomheter fra hele verdikjeden.

Kontaktpersoner

Morten Nordskog

Pressekontakt

Kommunikasjonssjef

Politikk og kommunikasjon

Morten.Nordskog@byggalliansen.no

901 800 27

Katharina Th. Bramslev

Pressekontakt

Daglig leder

katharina.bramslev@byggalliansen.no

+47 977 58 897